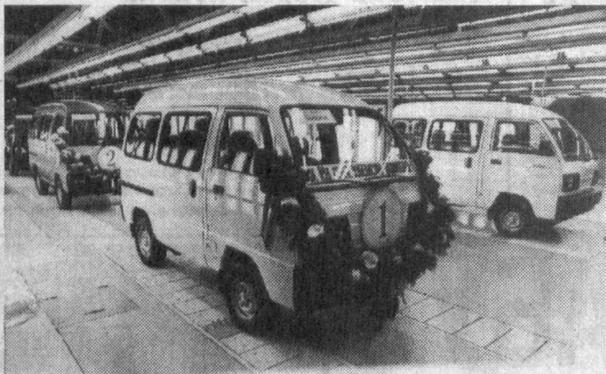


АСАКА ШАҲРИДА МАРКАЗИЙ ОСИЁДА БИРИНЧИ БУ НАФАҚАТ ИҚТИСОДИЙ ҲАЁТИМИЗДА, МАЪНАВИЙ,



«ЎЗДЭУавто»: рақамлар кўзгусида

- Мамлакатимиз Президентини Ислоҳ Каримов 1992 йил июнь ойида Жанубий Кореяга қилган сафари чоғида «ДЭУ» компаниясига қарашли «Паблик Моторс» заводида ҳам бўлиб, бу ерда амалга оширилаётган ишлар билан танишди. «ЎЗДЭУавто» қўшма корхонасининг тамал тоши ўшанда қўйилган эди.
- Республика Вазирлар Маҳкамаси 1992 йил ноябрда Асакада автомобилсозлик заводи қуриш тўғрисида қарор қабул қилди. У нисбатан қисқа муддат — уч йил ичида қурилиб, лейда туширилди.
- Корхона 56 гектар майдонни эгаллаган. Ҳозир бу ерда 2,5 мингдан зиёд ишчи-хизматчилар, муҳандис-техник ходимлар меҳнат қилишмоқда. Завод қурилишига жалб этилган валюта маблағларининг 52 фоизи Ўзбекистон, 48 фоизи Жанубий Корея ҳиссасига тўғри келади.
- 1996 йил 25 март. Заводининг биринчи линияси фойдаланишга топширилди. «Дамас» русумли микроавтобусларни мунтазам ишлаб чиқаришга киришилди.



— Сизнинг кўп вақтингиз Ўзбекистонда ўтади. Шу давр ичида мамлакатимиз ҳақида қандай тасаввурга эга бўдингиз?

— Менинг бой ва гўзал мамлакат бўлиши Ўзбекистон ҳақидаги таассуротларимнинг тинч ва барқарор. Табиат ўзининг ер ости, ўсимлик ва ҳайвонот оламидаги беҳисоб бойликларини Ўзбекистондан аямган.

Аммо мамлакатингизнинг энг катта бойлиги — унинг меҳнатсевар, очикқўнғил ва сазой халқи. Бундай халқ билан ишлаш нафақат осон, балки ёқимли ҳамдир. Биз турли касб ва лавозим эгалари бўлиши кишилар билан ҳар доим тил топиша оламиз. Бизни ҳам ўзбек, ҳам корейс халқига хос бўлган меҳнатсеварлик хислатлари бирлаштириб турибди.

Шу билан бирга ангина ва расм-русумларимизда, одамлар билан муносабатларимизда, яъни ҳар бир ҳалқнинг таърифиани англашувчи сифатлари-мизда ҳам муштараклик кўп. Айниқса, ёшлар ўртасида қарор топган ағъналаримизда умумийлик кўзга яққол ташланади.

Ўзбекистонда ҳам, Жанубий Кореяда ҳам кўп болали оилалар сероб. Шу боис ҳар икки мамлакатда ҳам болаларга бўлган муносабат жиддий. Иккинчи томондан, мен бу ерда кексаларга нисбатан алоҳида ҳурмат-иззат мавқудлигини юракдан ҳис этдим. Ҳатто, ҳукумат ҳам уларнинг кексалик гашигини кўнгилгадлик сурчишлари, ҳеч нарсадан толдиқмасликларини учун имкони борича шарт-шароит яратиб беришга ҳаракат қилади.

Юқорида айтганимиздек, Ўзбекистон салмоқли ер ости бойликларига эга. Биз ана шу

бойликларни тасаруф этиш ва уларнинг одамлар учун хизмат қилишини истардик. Ана шунда халқингиз янада бойроқ яшайдиган бўларди. Лекин бундан вақт ҳал этди.

— Сиз одамларни иш устида кўпроқ қузатасиз. Айтгингиз...

Яна шу нарса муҳимки, автозаводидаги ёшлар киши кўз ўнгиде ўзгариб бормоқдалар. Улар автомобилсозлар зиммасига тушайтган масъулиятни, талабни чуқур англайдилар ва уни урғунлаштиришга ҳаракат қилдилар. Бунда ёш ишчиларининг ҳаётни ҳам ҳар томонлама ва чуқур ўрганиши керак. Ана шунда у ҳар жиҳатдан, шу қилгани таллов асосида қабул қилиш усулини жорий этганимиз ва бундан буён ҳам шунга амал қиламиз.

— Ишчиларни касбга бўлсак, бундай салоҳиятга эришиш ҳаммага ҳам насиб этвермайди. Шу боис биз ишчиларни танлов асосида қабул қилиш усулини жорий этганимиз ва бундан буён ҳам шунга амал қиламиз.

— Ишчиларни касбга борапти. Бизнинг вазифамиз илҳам автомобилларнинг бозордаги ўз ўрнини эгаллаши ва бу масалани ҳал этишимиз керак. Биз чиқараётган машиналарнинг дизайни ва техник жиҳатлари энг юксак замонавий талабларга ҳам жавоб бера олади. Бизнинг муваффақиятимиз режалаштириш, молиялаш, бошқариш, савдо ва автосервис департаментларининг фаолиятига боғлиқ бўлади.

— «ЎЗДЭУавто» қўшма корхонасининг келажагини қандай тасаввур қилаёсиз?

— Агар биз некин (оптимист) бўлмаганимизда, бу ишга қўл урмаган бўлардик. Қўл урилми, энди нафақат бугунги, балки узоқ келажақни ҳам ҳисобга олиш керак. Бизнинг ҳама чорани кўраемиз. Зеро, ҳозир йўл бошида турибмиз. Аммо ишончим комилки, заводнинг келажақи порлоқ.

— Завод — бу тирик жон. У ўсиш ва ривожланишда. Айниқса, автомобилсозлик соҳасини ўсиш, ривожланишига тасаввур этиб бўлмайди. Яқин келажақдаги вазифа эса, автосервис ва ўзгартириш бўлиши керак. Бу ишларнинг ҳаммасини ҳамкорликда қиламиз. Негаки, мақсадларимиз, интиқларимиз муштарак. Заводнинг келажағига бугун пойдевор қўймоқдамиз.

ҲОЗИРДАНҚ БЕШ МИНГАТ АВТОМОБИЛЬ СОТИЛАДИ

Ўзбекистонда қанча автомобиль бор? Ўзи қанча керак? Автомобилсозликнинг мақсад-моҳияти нимада? Бугунги куннинг шу каби долзарб саволларига «Ўзавтосаноат» ассоциацияси раиси Қ. Парпиев жавоб беради.

«Ўзавтосаноат» ишлаб чиқариш корхоналари ассоциацияси ўзбек автомобилсозлигини оёққа турғузаш ва ривожлантиришга бошқариш ҳамда давлат йўли билан инвестициялаш ишларини амалга оширишга Ўзбекистон ҳукумати томонидан вақил қилинган. Бизнинг фаолиятимиз энгил автомобилларни, тижорат автотранспортларини ишлаб чиқариш, сотиш ва сотувдан кейин уларга техник хизмат кўрсатишдан иборат. Бундан ташқари компаниямиз бўтловчи қисмларни ўзимизда ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш билан ҳам шуғулланамиз. Мақсад — маҳаллий корхона бўлиши таъминотчиларнинг маъсулини мустаҳкамлаш.

Энди машинасозликнинг умумий мақсад-моҳияти ҳусусида икки оғиз бўлади. Илгари республикамиз автотранспорт воситаларини ишлаб чиқармаган. Уларни, асосан, Россиядан сотиб олардик. Автомобиль паркиннинг кейинги 30 йилдаги аҳолининг куз олдингизга келтириш учун айрим рақамларни кўрсатишимиз керак. 1966 йилда Ўзбекистонда 25 мингта автомобиль бўлган. 81-йилда 435 мингтага, 94-йилда 879 мингтага эди. Уларнинг асосий қисми шахсий эди. Чунки, 94-йилда 879 мингта автомобильдан 853 мингтаси шахсий эгасига тегишли эди.

1981-1994 йилларда энгил автомобиллар паркиннинг техник аҳоли 20 фоиз ёмонлашди. 1994 йилда келиб 50 фоиз шахсий автомобиллар 10 йил ва ундан ҳам ортиқ миниб, эскирган эди. МДҲ ва Шарқий Европа мамлакатларидан автомобиль импорт тобора камайиб боради.

Ўзбекистон иқтисодининг аҳоли, уни ривожлантириш зарурати республикада яшовчи ҳар бир кишига яхши аён. Автомобилсозлик эса иқтисодий тараққиётнинг энг муҳим омил ва шу боис уни ривожлантириш мамлакатимизнинг индустриалаштиришнинг устувор йўналиши ҳисобланади.

Бирок бу мавзуда атрофлича ўтқизилган аялал ҳозирги мавқуд вазиятнинг тахлит эътиборини лозим бўлади. Биз ҳозир мамлакатимизнинг ҳомашё базаси йўналишидан ишлаб чиқариш тармоқларини устувор ривожлантиришга ўтказиш босқичида турибмиз. Давлат томонидан режалаштириш асосида маҳсулот ишлаб чиқариш ўтмишдаги мезон бўлиб, корхоналарнинг хотираж ишлашини таъминлаб турилади. Энди эса биз эркин бозор иқтисодини сари бораётганимиз ва эҳтиёж тизими ўз қуралини улартирилади. Бозор ҳал қўлувчи омилга айланиши ва истеъмолчининг истак ва талаблари ишлаб чиқаришнинг йўналиши ҳамда мақсадларини белгилайди.

Истеъмолчига мослашини бошқариш ва йўналишни турлиш лозим. Хўш, истеъмолчи ким? Унинг узига хос эҳтиёжлари нимадандир? Унинг учун мақдуд нархини қандай қилиб белгилаймиз? Шу билан бир вақтда бизнесни ҳусусийлаштириш йўлидан қандай қилиб борамиз? Мулкдорларни қийинлаштириш ва бизнеснинг келажакдаги эҳтиёжини қондириш учун молиявий маблағларни қардан олиш мумкин? Матрифташланган давлат да-

«ИШОНЧИМ КОМИЛКИ, КОРХОНАНИНГ ИСТИҚБОЛИ ПОРЛОҚ»,

дейди ДЭУ маъмурияти директори жаноб КИМ ХОНГ ДОГ. У «ЎЗДЭУавто» қўшма корхонаси қурилишига бош-қош бўлиб, дастлабки автомобиллар белгиланган муддатда конвейердан чиқиши учун кўп куч-ғайрат сарфлади. Бундай суҳбатдош билан мулоқотда бўлиш мароқлидир.

чи, ўзбек ишчилари ҳақида қандай фикрласиз?

— Уларнинг ҳаммаси илдорлик, қобилиятли. Ва мен кўпроқ ёшларга таъиниш — юқори малакали ишчиларни тарбиялаб етиштиришнинг янада тўғри йўли эканлигига яна бир бор ишонч ҳосил қилмоқдаман. Ёш ишчилар ўзларининг қизиқувчанликларини, янги техника ва технологияни интилувчанликларини, уларни ўзлаштиришга астойдил киришишлари билан менда кучли таассурот уйғотмоқда. Одатда, уларнинг ҳар бири ўзига синчков, воқеанинг мазмун-моҳиятига чуқурроқ кириб боришга уринадилар.

гизнинг Жанубий Корея заводида бўлиб, иш ўрганиб келганимизнинг ҳам тасвири бўлса керак, албатта. — Дарвоқе, автозаводидаги ишчиларнинг армиядан кўпи Жанубий Кореяда касб сирларини ўрганиб келди. Ҳозир ҳам уч юздан зиёд вақилимиз у ерда иш ўрганаётимиз. Бу ўзига яраша сарф-ҳаражат ҳам талаб этди. Айтгинчи, бундай ўқувни Жанубий Кореялик мутахассислар ёрдамида шу ернинг ўзиде таъмин қилиш мумкинми?

— Агар бу масалага шунчаки, юзани қарайдиган бўлсак, мумкин бўлар. Аммо биз бу усулни аниқ мақсадга қўзлаб ташладик. Зеро, инсон нафақат касб эгаси бўлиши, балки

илгор технологик усулнинг моҳиятини тушунириш мумкин. Аммо ўздаштириш жараёнини алақачон ўтаб бўлиб, юқори даражали мутахассис сифатида ишлаётганларнинг иш тутимини ўз кўзи билан кўрсин. Бу энг тажрибали устлар ўтатишларидан ҳам аяло самара беради.

Ҳозир биз ишонч билан айта оламизки, сарф-ҳаражатлардан қочмай, тўғри йўл танлаган эканмиз ва бу ўзини оқлатгани. Жанубий Кореяда бўлиб, иш ўрганиб келганлар бугун қандай иштиёқ ва маҳорат билан меҳнат қилаётганларини ўз кўзимиз билан кўриб турибмиз. Аммо жиддий қилиб айтганимиз

ўқитиш асосий мақсад эмас, балки мақсадга эришиш воситаси, холос. Негаки, асосий мақсад мазмун — бир неча русум ва қурилишдаги автомобилларни рақобатбардор қилиб ишлаб чиқариш. «ЎЗДЭУавто» қўшма корхонаси чиқараётган автомобилларнинг рақобатбардорлиги нимада деб биласиз?

— Тўғри айтдингиз, рақобатбардор маҳсулотни юқори малакали мутахассислар ишлаб чиқарилади. Рақобатбардорлик эса жаҳон бозори талабларига асосланади. Ҳозир бозорда илҳам, кулай автомобилларга талаб қўйиб, ҳашаматли лимузинларга эса, аксинча, пассив

МЕҲНАТ ИНТИЗОМИ БАРЧА УЧУН МАЖБУРИЙ

Пайвандлаш цехини корхонанинг юраги, дейиш мумкин. Бу ерда барча ишлаб чиқариш жараёнлари замонавий техникалар ёрдамида амалга оширилади.

Тоғалик, юқори сифат учун кураш, меҳнат интизоми барча учун мажбурий. Цех ходимларидан Ш. Тешабоев, Б. Нуъмонов, С. Цой, М. Клевлеев ва бошқалар Жанубий Корея корхоналарида малака ошириб қайтишган. Хорижий ҳамкасблари тажрибасига амал қилиш, касб маҳоратини тақомиллаштириш тўғрисида яхши натижаларга эришилмоқда.

— Март ойининг дастлабки кунларида 14-15 тадан автомобиль кузовлари ишлаб чиқарилади, — дейди цех мутахассиси А. Астафьев. — Табиқини, эндиликда маҳсулот ҳажмини оширишга эришамиз. Бунинг учун барча имкониятлар мавқуд. Бизда иш кунини ўн соат қилиб белгиланган. «Брак» ҳақида гап ҳам бўлиши мумкин эмас. Ҳамма ўз вазифасига сиқилдирилган ёндашади. Пайвандлаш ишларида юқори сифатга эришиш, корхона шухратини ошириш йўлида ғайрат билан меҳнат қилиш аҳдл жамоамизнинг эзгу мақсадидир.

Т. НОСИРОВ.

Экспресс-интервьюлар

КЕЛАЖАҚДАН УМИДИМИЗ КАТТА

Жаҳонда мустақил диёримизнинг иқтисодий, илмий-техник потенциалига қизиқиш ошиб бораётганлиги сир эмас. «ЎЗДЭУавто» ўзбек-корейс қўшма корхонаси базасида миллий автомобилсозлик саноатига асос солинди. Ўзбекистон тарихидаги бу ёрқин ва унутилмас воқеа мамлакатимизда яшовчи ҳар бир фуқаро қалбиде фахр-ифтихор туйғуларини уйғотиши табиий. Мухбиримиз Тошкент кўчаларида бўлиб, ҳамшаҳарларимизга қуйидаги саволлар билан мувожаат этди:

1. «ЎЗДЭУавто» қўшма корхонаси ҳақида эшитганимиз ва умуман, бу ҳақда нима биласиз?
2. Миллий автомобилсозлигимиз келажагини қандай тасаввур қиласиз?

Назирдин ҚУРБОНОВ, маданият ходими:

1. Ҳа, эшитганиман. Бу ҳақда газеталарда тез-тез ёзилаётган. Яқинда Ўзбекистон телевидениеси орқали намойиш этилган «Асака мўъжизаси» деган кўрсатувини томоша қилдим. Маъқул бўлди. Қаранг, «ДЭУ» (эркин таржимада «кенг дунё» дегани) корпорациясидаги корхоналарда микроэлектр ускуналари, авторучкалар, видео ва аудио техникалардан тортиб, йирик ва замонавий кемаларга чад ишлаб чиқариладикан. Бундай компания билан ҳамкорлик қилиш аниқ мундоқ. Бу, аввало, Президентимизнинг шахсий ташаббуси, доно ташқи сиевати самараси, деб ўйлайман. Зеро, иқтисодий-техникавий ҳамкорликдан икки томон ҳам манфаатдордир.

2. Узингиз биласиз, илгари автомобиллар республикамизга четдан, турғироти, Россиядан олиб келинади. Мана, энди мустақиллик. Мустақил давлатнинг эса ўз байроғи, ўз тили бўлганидек, ўз машинаси ҳам бўлиши керак. Бу йўлда дастлабки қадамлар ташланди. «ЎЗДЭУавто» заводида «Дамас», «Тико», «Нексия» русумли ав-

томобиллар ишлаб чиқарилаётганидан хабарим бор. Улар қаторига ангилари қўшилиб келиши мумкин. Ишончим комилки, Ўзбекистон яқин йиллар ичида автомобилсозлик саноати ривожланган илгор мамлакатлар қаторидан ўрин олади.

Турсун САЪДУЛЛАЕВ, таъки ҳайдовчиси:

1. Бўлмасам-чи! Касбим ҳайдовчилик бўлгани учун автомобилсозлик соҳасидан ҳар бир янгиликни эътибордан четда қолдирмайман. Асакадаги «ЎЗДЭУавто» заводида ишлаб чиқарилаётган «Дамас», «Тико»ларни орзу қилса арзийди. Улар бошқариш учун қулай, техник кўрсаткичлари юқори, энг муҳими, ёнлигини кам сарфлайди. Билган айнан шундай машиналар керак.

2. Машинам анча эскириб қолган. Тез-тез бўлиб, жонга тегаяпти. Шунинг учун мамлакатимизда замонавий автомобиллар ишлаб чиқарилаётганидан хурсандман. Ноумид-шайтон, зора вақти келиб манави шаддироқ арава ўрнига янги си-

ни ҳайдаш насиб этса. Нима дедингиз? Ахир, юртбошимизнинг эзгу мақсадларидан бири ҳам ана шу-ку. Хоҳ шахсий, хоҳ хизмат машинаси бўлсин, барибир янги си ахши-ла.

Шошқал БОЗОРОВ, лекцион:

1. Аввало, ўзини таништирай: Қашқадарнинг Чироқчи туманиданман. Ҳозир бизда шунинг «арағар» пайти, бош қанишга вақт йўқ. Уйғилчани ўқишга олиб келганим. Доктор бўлам, лекин, Майли, омаднинг синиб кўрсин-чи. Энаси куймади. Менга қолса-ку... Шундай уч кундан бери Тошканде, ўз юртимизда автомобиль ишлаб чиқарилаётгани ахши. Бу

эй... Тагин ҳам болаларга бағли. «ЎЗДЭУавто» дедингиз? Биз томонларга газит-пазит кам боради. Телевизорда кўриб, эшитиб тураемиз. Шу ҳаракатга бош қўшган ҳукуматимиз раҳбарларига раҳмат. Яхши ми-ёмонми, ҳарқалай ўзингда бўлгани маъқул-да.

2. Энди бу ҳақда бошқалар гапирсин, ука. Мамлакатимизнинг бели бақувват эканки, шу катта ишга жазм этибди. Билмишча, қўшни республикалардан бирортаси ҳали ўз автомобилга эга эмас. Бизда эса «Дамас», «Тико» деган машиналар чиқарилибди. Нима ҳам деймиз, бу борадаги интиқларимиз йўлида Аллоҳнинг ўзи мадакор бўлсин!

Манфат НИҒМОНОВА, уй беғона:

1. Кечирасиз, эшитмаган эканман... Биз аёллардан рўзғорини, бола-чақа таъинини сўранг-да. Қўлимдаги сумкани кўраётимизми? Бозорга кетаялман (қулади). Умуман олганда, ўз юртимизда автомобиль ишлаб чиқарилаётгани ахши. Бу

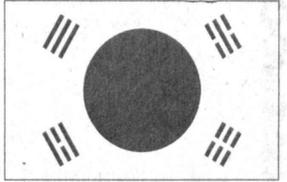
билан фахрланасак арзийди. Машинани ким орзу қилмайди, дейсиз! Собитқ тузум дарида бир неча йил навбатда туриб олаётимиз. Зеро, энди ҳукуматимизнинг гамхурияти ва ёрдами билан бу орзумиз ушласа...

2. Қўҳна ва бой тарихга эга бўлган мамлакатимизнинг эртанги кунини янаям порлоқ бўлишига ишонаман. Ҳозирги кунда барча соҳада амалга оширилаётган иқтисодий ислохотлар, туб ўзгаришлар шундан далолат беради. Кейинги йилларда она шахримиз — Тошкент бутунлай янги қиёфа касб этмоқда. Бозорлар обод, замонавий. Буларнинг ҳаммаси халқ хоҳиш-иродаси билан бўляпти. Президентимиз «Ўзбекистон — келажақ буюк давлат, деганида унинг бебаҳо иқтисодий, интеллектуал-техник имкониятларини на-зарда тутган бўлса, ажаб эмас. Мустақиллик шарофати билан ўзбек автомобилсозлигини шаклландиран экан, бу нур устига ало нур. Демакки, лас-турқонимиз янада тўқин, турмушимиз дорилмон бўлади.

«Халқ сўзи» муҳбири Носир ТОШЕВ ёзиб олди.



ВА ЯГОНА АВТОМОБИЛЬ ЗАВОДИ ИШГА ТУШИШИ СИЁСИЙ ҲАЁТИМИЗДА ҲАМ ТАРИХИЙ ВОҚЕАДИР



«УзДЭУавто»: рақамлар кўзгусида

- Иккинчи линияни ишга тушириш мuddати ҳам қатъий қилиб белгиланганди. Завод конвейердан «Тико» автомобиллари туша бошлади.
- Ниҳоят, «Нексия» русумли автомобилларни ишлаб чиқаришга мўлжалланган учинчи линия ҳам ишга туширилди.
- Жорий йил давомида корхонада жами 29875 та автомобиль ишлаб чиқариш режалаштирилган. Ҳозир конвейердан кунига 5 та «Дамас», 2 та «Тико» машиналари тушмоқда.
- Яқин йиллар ичиде эҳтиёт қисмларнинг 30 фоизи (кейинроқ 70 фоизи) мамлакатимизда ишлаб чиқарилади. Шу мақсадда ҳозир Жанубий Корея билан ҳамкорликда «Уз Корам», «УзДонг Жу», «Уз Тонг Хонг», «Уз Донг Янг» деб номланган тўртта қўшма корхона барпо этилмоқда.
- «УзДЭУавто» лойиҳа қувватига тўла эришгач, йилга 200 мингта автомобиль ишлаб чиқарилади. Ходимлар сони 4,5 минг кишига етади.



Ўзбекистондаги Корейс маданий марказлари ассоциациясининг раиси сифатида менга Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1992 йилда Жанубий Кореяга расмий таширифи муносабати билан уюштирилган тадбирларда қатнашишга тўғри келганди.

Ана шу сафар давомида маданият, маориф соҳасида икки томонлама ҳамкорлик юзасидан ва мамлакатлар ўртасида ҳаво транспорти қатновини йўлга қўйиш ҳақида даъватларро келишувга эришилди. Фуқароларнинг эркин бориб келиши ҳақидаги меморандум ва бошқа қўлбала ҳужжатлар имзоланди. Президентларнинг бир-бирларини билан яқин муносабатлари икки давлат ўртасидаги ҳамкорлик ривожига муҳим омил бўлди. Шу сатҳда ҳужжатларнинг самараси ўлароқ, Жанубий Кореянинг «ДЭУ» корпорацияси мамлакатимиз иқтисодий муҳитига биринчилардан бўлиб кириб келди.

ЖАҲОН БОЗОРИГА ЧИҚИШГА ИМКОН БЕРАДИ

«ДЭУ» корпорациясининг дунёдаги филиаллари 650 нафардан ортиқ мамлакатда ва корхоналари орқали фаолият кўрсатмоқда. Корпорация биринчилардан бўлиб Ўзбекистонда «УзДЭУавто» заводини қуриш, «УзДЭУэлектроникс», «УзДЭУтелеком» қўшма корхоналарини очиб, иқтисодий ҳамкорлик қилиш ҳақида шартно-

БИЗ УЧУН СОН ЭМАС, СИФАТ МУҲИМ

С. УСЕИНОВ, маъмурият директори вазифасини бажарувчи:

Сирасини айтганда, автомобиль ишлаб чиқаришга иштирокчиларнинг бундан аввалда ишлаб чиқариш бўлимига келишган «Тико» автомобиллари туша бошлади. 1994 йилда Фарғанада 50 минг абонент рақами ана шундай қўшма корхонада янги ишга туширилди. Ҳозир Андижон ва Сирдарё вилоятларида шу йўналишда ишлар олиб боришмоқда.

Корея Республикаси энгил саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш бўлимида дунёдаги ўн тўртта илгирчи мамлакатнинг бири ҳисобланади. Унинг тўққизинчи ва энгил саноат маҳсулотлари АКШ, Япония, Европа ва Яқин Шарқда энг рақобатбардор бўлишига кафолат бор. Асақалда мазкур завод бош линиясининг ишга туширилиши, шубҳасиз, мустақил Ўзбекистон ҳаётидаги муҳим воқеа. Бу иқтисодий ислохларни чуқурлаштириш борасидаги дастлабки ғалабалардан бири, дейиш мумкин.

«ДЭУ» корпорациясининг Ўзбекистондаги фаолиятининг иккинчи бош йўналиши «УзДЭУэлектроникс» қўшма корхонасини тузиш орқали Ўзбекистонда электрон саноати маҳсулотлари ишлаб чиқарилиши, электрон саноатда телекоммуникацион жиҳазлар ишлаб чиқариш етакчи урнида туради. «ДЭУтелеком» Ўзбекистонда механик алоқа қўшма-

ҲАДЕМАЙ КРЕДИТ ОЛИБ, МАШИНАЛИ БЎЛАМИЗ

1995 йилнинг 7 ноябрга автомобил-созликни ривожлантириш, уни молиявий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш ва мамлакатимиз фуқароларининг автомобиль сотиб олишлари учун керакли қўлайликлар яратиш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Иқтисодий ривожлантириш ва саноатни қўллаб-қувватлаш» қўшма қарори эълон қилинган эди.

Қарорда қайд этилганидек, ташкил этилаётган банк зиммасида автомобилсозлик инфра-структурасини ривожлантириш, автомобилларни сотиш ва уларга техник хизмат кўрсатиш билан боғлиқ корхоналарга кредит ҳисоб-китоб хизматлари кўрсатиш, фуқароларнинг автомобиль сотиб олишлари учун имтиёзли кредитлар бериш сингари ўшани ортиқ вазифалар юклатилган.

Хўш бу борада банклар қандай ишлар амалга оширишмоқда? Юқорида таъкидлаганимиздек, банкнинг ташкил этилганига унчалик кўп вақт бўлгани йўқ. Шу босқичдан қўриб банклар иш қўзғиб, Унинг бухгалтерлари ва иши юритувчиларининг қўли-қўлига теғмайди. Чунки Асақа автомобиль заводида автомобиллар ишлаб чиқарилаётганига уч ойдан ошмапти. Уларнинг нархларини бугунги шартлардан келиб чиққан ҳолда белгилаш, ҳисоб-китоб қилиш, миқдорларга кредит ажратиш кўпроқ ана шу банк мутахассислари зиммасида.

Яқин кунларда ҳисоб-китоб ишларини якунида, автомобильнинг умумий нархи чикарилади, миқдорларга берилаётган кредитлар миқдори эълон қилинади, — дейди банк бошқаруви раиси Рашид Ойлов. — Ҳозирча эса корхонада тайёрланаётган автомобилларнинг биринчи навбатини давлат бюджетидан ва тижорат ташкилотларига сўнгра эса жисмоний шахсларга сотиш мўлжалланапти. Фуқароларга берилаётган кредитлар суммаси эса автомобил нархининг 65 фоиздан ортиқ қисмига белгиланади. Банкдан уч йил муддатга кредит олган шахслар бу маблағни 4 фоиз йиллик фойда миқдорига, уч йилдан беш йилгача муддатга қайтарилганда — 5 фоиз, беш йилдан етти йилгача қайтариш муддати билан кредит олганлар эса 7 фоиз йиллик фойда миқдорига белгиланади.

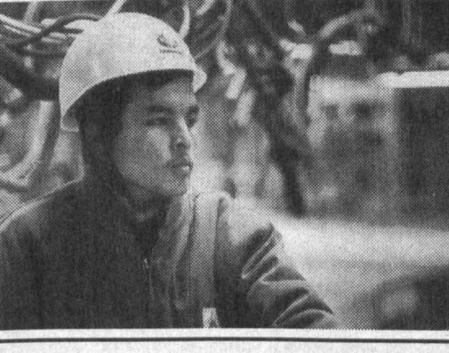
Хуллас, кредит олишда мулкни гаровга қўйиш, суғурта полисларини расмийлаштириш, сотиб олинган автомобилнинг ДАН органлари томонидан раҳбарлик утказилиши бевосита «Асақа» банк филиаллари орқали амалга оширилади.

Энгилгача бўлса, бундан яқин йиллар аввал автомобиль заводи қурилиши тўғрисидаги хабарни эшитганимизда, қачон у машиналарга эга бўламиз, у қачондан бошлаб чиқарила бошларкан, деган саволлар билан бир-биримизга муносабат қиларкан. Яратилганга шукрона, биз ана шундай қўнғарга етиб келидик.

Эндиги вазифамиз эса уни сотиш, фуқароларнинг умумий талабига тўғрисидаги ишларни билан таъминлаш иборатидир. Бунга эса санокчи кўнлар қўли. (Бу жуссада ҳали газетамизнинг кейинги сонларида батафсил маълумот бериб борилади).

ЯНГИ МАШИНАЛАР УЧУН ҲАМ ҲАҚИЯТ

Шу йил кузда Асақадан «УзДЭУавто» Ўзбекистон-Жанубий Корея қўшма корхонасининг асосий маҳсулотлари — «Дамас» кичик автобуси, «Тико» ва «Нексия» энгил автомобиллари учун ҳар хил ўриндиқлар ишлаб чиқариш йўлга қўйилади.



ЯНГИ МАШИНАЛАР УЧУН ҲАМ ҲАҚИЯТ

Бу эса Ўзбекистонни буюк давлатга айлантириш йўлида қўйилган энг катта қадам эди. Мустақилликнинг беш йиллиги арафасида институтимизнинг бир гуруҳ олимлари «УзДЭУавто» корпорациясига таширифу буюрдилар. Бизни корпорация бош директори Шукрат Юсупов кутиб олди. Қисқача таърихга кирдирилди, завод шехларини кўздан кечирдик. Ҳаммаёқ тоза-тоза, ортиқча шовқин сезилмади. Биз, олимлар Москва, Горький, Минск автомобилсозлик заводларидан кўп марта бўлганмиз ва барча технологик жараёнларни кўрганмиз. Лекин Асақа корхонасидаги манзара бутунлай бошқача. Бу ердиги жиҳазлар, технологик линиялар тўла жаҳон андозлари даражасида бўлиб, кишини кўл қолдиради.

Бизни ҳаммадан кўпроқ Ўзбекистон маҳаллий конструкторлар яратган энгил автомобильга эга бўлишига қўйишди. Бунга асосий ҳаққимиз эди. Ҳозирги кунда ишлатилаётган пресс-сандозлар Японияда тайёрланган. Технологик линиялар уриштирилган роботлар оson бошқарилади. Улар ердимида ҳоҳланган шаклдаги кузовни яратиш мумкин. Қисқаси, заводнинг имкониятлари жуда катта ва у келажакнинг уйлаб барпо этилган.

Олимларнинг вазифаси муайян соҳадан мазкур инженирларни урганиб чиқиш, ундан ҳам инженирнинг мақсада мувофиқини яратишди. Институтимизнинг бир гуруҳ олимлари Ўзбекистон энгил автомобилдининг патент талабига ҳақоб беришдан нусха устида имён излашларини бошлаб юборди. Албатта, бу иш оsonликча бўлаётгани

ТАРАҚҚИЁТ ЙЎЛИДАГИ МУҲИМ ҚАДАМ

XXI асрни ҳақли равишда автомобиль асри, десак муболага бўлмайди. Ҳаёлан бутун дунёдаги автомобилларни бир кунга тўхтатиб қўйингиз, қандай ҳол эса берар экан. Дарҳақиқат, турмушимизни транспорт воситаларисиз тасаввур қилиш қийин. Бунинг ҳаммаси яхши биламиз. Президентимиз И. Каримов Ўзбекистоннинг келажакдаги автомобилсозлик саноатини ривожлантириш билан чамбарчас боғлиқлигини ҳисобга олиб, ДЭУ компанияси (Жанубий Корея) билан қўшма корхона қуришга бош-қош бўлдилар.

Хомийлар бўлажак автомобилнинг алоҳида қисмларини топшида ердан беришмоқда.

«Узавтосаноат» давлат уюшмаси буюртмасига асосан, институтимизда махсус гуруҳ тузилиб, 1995 йилда қабул қилинган талаблардан энг иқтидорлилари алоҳида дастур бўйича ўқитилмоқда. Келажакда автомобилсозлик корхоналариде ишлайдиган бу ёшлар ўз мутахассисликларига доир фанлар билан бирга чет тилларини ҳам жадал равишда ўрганмоқдалар. И курелан уларни барча асосий фанлар бўйича чет тилларида ўқитиш ва келгусида «Узавтосаноат» хомийлигида автомобилсозлик саноати ривожланган мамлакатлар (АКШ, Италия, Германия, Япония, Жанубий Корея)га ўқишга юбориш мўлжалланмоқда.

Энди ДЭУ фирмаси автомобилларнинг афзалликларини ҳақида фикр-мулоҳаза юритсак. Маълумки, шу йилнинг 25 мартада биринчи ўзбек-корейс модели «Дамас» энгил автомобилди конвейердан туши. Илб охиригача «Дамас» русумидаги ав-

БУ ЕРДА ИШЛАШ КИШИГА ҲУЗУР ВА ҲАЛОВАТ БАҒИШЛАЙДИ

М. КҮЧҚОРОВ, пресс-лаш цехи устаси:

— Она шахрим Асақадан автомобиль ишлаб чиқариладиган ўзбек-корейс қўшма корхонаси қурилиши ҳақида эшитганимда, ўзимча бунга тақдир тўғрисида, деб боқолдим. Ростки ҳам шу-да. Янги корхона янги иш ўрнида яқин атрофдаги шаҳар ва қишлоқларда анча-мунча ишсизлар бор эди. «УзДЭУавто»га кўпчиликнинг умид ва ишонч билан қараганини ҳам шундан. Албатта, биз — ёшлар заводи ўз фаолиятимизни бошлаганига қалар илгор хорижий технологиялардан яхшигина хабардор эдик. Телевизор экранлари ва рангли журналлар орқали ривожланган мамлакатлардаги улкан ишшоотларни, замонавий асбоб-ускуналарни томошга қиларканмиз, хаёлан уларни ўзимизники деб тасаввурлардик. Ва шубҳасиз, ҳар сафар бу жараён бизнинг зараримизга ҳал бўларди.

Қўшма корхона Тошкент тракторсозлик заводининг Асақадан филиали урнида қад кўтарди. Очиги, ушунда бу ерда бирор нарсани ўзгартириш мумкинлигига унчалик ишонганмадик. Ҳаммаёқ чанг, хороба ҳовли, цехлардаги эски асбоб-ускуналар... Иш қуни қандай бошланарди денг? Гоҳ металл йўқ, гоҳ зарур қисм эски ускуна тополмайсан. Бу ҳол бошқа корхоналарга ҳам хос эди.

Ниҳоятда, шундай кун келдики, ҳамма нарсани бир ўз саксон градусага ўзгартиб кетдик. Одамларнинг қувонганини кўрсангиз! Энди Асақа осмониде тонлар ҳам ажиб бир тароват билан отаётгандек эди. Ким қандай уйлайди, билдирмай, лекин менимча, барча ютуқларимизнинг сарчасида 1991 йил 1 сентябрга, яъни мустақилликимизга бориб тақалади. Бунисиз, эҳтимол, ҳали-бери биз хориз билан ҳамкор-

лик муносабатлари уриштирилган. «УзДЭУавто»дек улкан ва замонавий корхонани барпо этишнинг бундай мўлжаллиги мумкин эмас. Чунки ҳозир жаҳон автомобилсозликни ривожлантиришга катта эътибор берилади. Дунёда иқтисодий жиҳатдан кўшма корхонага эришганга жамоатчиликнинг жамоатчиликка яқини маълум.

«УзДЭУавто»га келсак, корхона бугун тўла шаклланиб бўлди, биринчи ва иккинчи босқичда белгиланган барча ишлар ўз муддатида ниҳонига етказилди. Эндиги асосий вазифа автомобилсозлик учун зарур бўладиган бутловчи қисмлар ҳамда жиҳазларни маҳаллий шартларда ишлаб чиқаришдан иборат.

Агар бу муаммо ҳал этилса, керакли ускуналарни ҳозиргидек 9 минг километр олишдан ташиб келтиришга ҳоҳат қолмайди. Янги вақтда ишлаб чиқариладиган автомобилларнинг таннари бир неча баробар арзонлашади. Тақрибандан аёнки, муҳим мақсуднинг бозори доим қаққон. Биз ўзбек автомобиллари чинакам ҳақ эътирофини қозониши, катта миқёсларга чиқиши учун барча ишларни қилишимиз лозим. Чунки ҳозир жаҳон автомобилсозликни ривожлантиришга катта эътибор берилади. Дунёда иқтисодий жиҳатдан кўшма корхонага эришганга жамоатчиликнинг жамоатчиликка яқини маълум.

Шунинг учун айни кунда бутун дунёда эътибор сарф-ҳаражатларни қаматиришга, бутловчи қисмларни маҳаллий шартларда ишлаб чиқаришга кўшма корхонага қаратилади. Турғи, бу масалани бир зарур қисмлар ҳал этиб бўлмайди. Маълум муддат талаб қилинади. Қолаверса, биз ўзимизга ишлаб чиқармоқчи эмасмики, бунинг иложи ҳам йўқ. 2000 йилгача 70 фоизини тайёрлашни ўзлаштирсак, қиёфа қолганини четдан ташиб келтирамиз. Бутун дунёда шундай қилинади.

Автомобилсозлик саноатининг тўлиқ миллий заминга қўчириш йўлидаги ишлар бошлаб юборилган. Ҳозир Жанубий Корея билан ҳамкорликда яна тўртта қўшма корхона барпо этилмоқда. «Уз Корам», «Уз ДОНГ ЖУ», «Уз Тонг Хонг», «Уз ДОНГ ЯНГ» деб аталадиган учибу корхоналар бампер ва ускуна панеллари, ўриндиқлар, автомобиль бўёқлари, ички эҳтиёт қисмлар ҳамда бошқа зарур ускуналар тайёрлаб беради. Ҳадемай бешинчи қўшма корхонани барпо этиш мўлжалланмоқда. У балки, глушители, гитларак дискилари ишлаб чиқаришга иштирокчиларини қўшади.

Ҳеч муболагаис айтиш мумкинки, сифат учун кураш бизда бош мезонга айланган. Корхона цехлари уриштирилган замонавий роботлар, юқори қувватли ускуналар ишчи-хизматчиларимизнинг мушкуллари оson қилмоқда. Чунки, пайвандаш ҳолида бу ускуналар Корея заводларидан ҳам яхши самара берилади. Яна тақдорлайман: биз учун ҳозир сон эмас, сифат муҳим. Мақсадимиз Асақа автомобилларининг шухратини ошириш, ўзбек мутахассисларининг салоҳияти ва нималарга қодирлигини амалий ишларда намоён этишдир.

ТАРАҚҚИЁТ ЙЎЛИДАГИ МУҲИМ ҚАДАМ

XXI асрни ҳақли равишда автомобиль асри, десак муболага бўлмайди. Ҳаёлан бутун дунёдаги автомобилларни бир кунга тўхтатиб қўйингиз, қандай ҳол эса берар экан. Дарҳақиқат, турмушимизни транспорт воситаларисиз тасаввур қилиш қийин. Бунинг ҳаммаси яхши биламиз. Президентимиз И. Каримов Ўзбекистоннинг келажакдаги автомобилсозлик саноатини ривожлантириш билан чамбарчас боғлиқлигини ҳисобга олиб, ДЭУ компанияси (Жанубий Корея) билан қўшма корхона қуришга бош-қош бўлдилар.

Двигателга техник хизмат кўрсатиш учун ўриндиқни йиғиштириб қўйиш қийин. Моторнинг бундай юйлаштирилиши қишда техник хизматга доир ишларни иссиқ салон ичиде бажариш имконини беради. Двигател 3 цилиндрли, ҳажми 796 см³, 38 от кучига эга. Бу мотор билан «Дамас» текис йўлда ҳар 100 километрга 7 литр бензин сарфлайди.

Машина осмаси жуда мустаҳкам қилиб ишланган. Олднинг осма мустақил, орқадиги ресорси амортизатор билан. «Дамас»нинг олдинги термозлари дискили, орқадиги барабанли.

Автомобил беш эшикли, иккита орқадиги ёнлама сирқалаб ойналанган. «Дамас» автомобил кўп бундан ошлар учун жуда қўлай. Ўзбекчасига айтганда у уй ишини ҳам, кўча хизматини ҳам қўйилмақом қилиб бажарилган «механика» машина.

«Нексия» ДЭУ автомобиллари урта классдаги машиналар тоифасига мансуб бўлиб, тасифномаси бўйича ВА3-21099 га

яқин. Лекин техник жиҳатдан «Нексия» ундан анча юқори туради. Кўп нуқтали ёнлигини пурақаш тизими, икки валли, 16 клапанли қалқ, 1,5 литрли 105 от кучига эга булган двигател, тирокучайтиричли руль, 2 каналли антиблукровка тизими (АБТ), кондиционер шулар жумласидандир. Магнитода тўғридан-тўғри заводда уриштилади.

Автомобил осмаси қисқа ричагли ва мустаҳкам, олдинда ва орқадан қўндалган турғунлигини таъминловчи стейбилизаторлар уриштирилган. Машина йўлда узи-бу ёнга «сунмайди», ва катта тезликда бурилишлардан бемаълот ўта олади. «Нексия» автомобиллари анча тежамли бўлиб, шаҳарда 100 км, масофага 8,5 литр бензин сарфлайди. Максисимал тезлиги — 170 километр соат.

«Тико» автомобилли кичкина классдаги, тўрт ўринли бўлиб, унга ишчи ҳажми 0,8 метр бўлган, қуввати 50 от кучига эга двигател уриштирилган. Машина шаҳарда 100 км, масофага 4,5 литр бензин сарф қилади. Максисимал тезлиги — 140 километр соат.

Завода уриштирилган ҳозирги замона технологиясига асосланган мослам ва жиҳазлар «УзДЭУавто» қўшма корхонасига автомобил моделларини қисқа муддатга ўзгартириш имконини беради. Бу эса машиналаримизнинг жаҳон бозоридеги доимий урнини белгилаш, уларнинг рақобатбардорлиги ҳисобларини сақлаб қоллишда муҳим аҳамият касб этиди, деб ўйлаймиз.

С. КОДИРОВ,
Тошкент автомобиль ва йўллар институтини ректори, профессор.

Б. ОСТАНАҚУЛОВ,
«Халқ сўзи» муҳбири.



"ЎЗ-ДЭУ АВТО"

Ўзбекистон-Корея

қўшма корхонаси жамоасини
Марказий Осиёда биринчи автомобиль заводи
очилиши муносабати билан
самимий муборакбод этамиз!

Асака шаҳрида қад ростлаган
ушбу корхона
мустақил Ўзбекистон Республикаси иқтисодий
тараққиётига салмоқли ҳисса қўшади деган
умиддамиз!

"DAEWOO GROUP"

- ОИЛАСИ НОМИДАН

Ўзбекистон Республикасидаги
"DAEWOO" ваколатхоналари:

DAEWOO CORPORATION
UZ-DAEWOO BANK
DAEWOO TEXTIL CO.
DAEWOO CENTRAL PAGING CO.

UZ-DAEWOO ELECTRONICS
ALOKA-DAEWOO CO.
DAEWOO TELECOM
DAEWOO C&C



МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси
Олий Мажлиси Кенгаши ва
Ўзбекистон Республикаси
Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Анвар ЖўРАБОВ.

БУЛИМЛАР:
Парламент 33-57-34;
Хатлар 33-07-48;
Мерос ва қадриятлар 36-29-89;
Қишлоқ ҳўжалиги 36-07-94;
Иқтисодий 36-36-65;
Маънавият 36-35-60;
Тунги муҳаррират 33-10-28.
Эълонлар 36-09-25, Вахтёр-33-10-60

• МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 19-уй.
Навбатчи муҳаррир — Т. Долиев.
Навбатчи — Ф. Санасв.